

Донецький національний університет імені Василя
Стуса

Факультет інформаційних і прикладних технологій
кафедра політології та державного управління

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни «Сучасна зарубіжна політологія»

Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС
Період викладання	1 семестр
Рівень вищої освіти	Другий
Спеціальність	Політологія
Освітня програма	Політичний консалтинг
Викладач	Мацишина Ірина Віталіївна
Профайл викладача курсу	https://orcid.org/0000-0002-2988-620X https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58579138700
Доступ до матеріалів курсу	https://teams.microsoft.com https://teams.microsoft.com/l/team/19%3ANCDN_T_L71M_cIMSIT3Ccb0jLwr2J3OYgFkppa9xbHc1%40thread.tacv2/conversations?groupId=112e4c65-1807-4723-9159-9aec5d5038b3&tenantId=1d80d581-8e6a-4af6-9222-9610b1bea4e1
Контактна інформація	e-mail: i.matsyshyna@donnu.edu.ua

Анотація дисципліни

Дисципліна є обов'язковою та призначена для формування низки загальних та спеціальних професійних компетентностей з використання порівняльних методів аналізу розвитку сучасної політичної науки для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у політичній науці, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Здобувачі отримають знання розвитку сучасної політологічної науки у зарубіжному та вітчизняному науковому досвіді, результати якого можуть мати наукову новизну, теоретичне та практичне значення для політичної науки.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Мета вивчення дисципліни полягає: у вивченні зарубіжних та вітчизняних наукових досліджень, що допомагає визначити сутність нових викликів, виявити проблеми та тенденції розвитку сучасної політичної науки, простежити процеси інтернаціоналізації наукових шкіл, визначити напрямки інтеграції політичної науки з іншими галузями соціального знання з висвітленням тих нових тем і проблем, визначати методологію політичного дослідження з урахуванням сучасних напрацювань, практично застосовувати методологічні підходи до вивчення власного предмету дослідження.

Взаємозв'язок із іншими навчальними дисциплінами:

- дисципліни, які здобувач повинен знати до вивчення дисципліни: «Теорія політики», «Наукові методи дослідження», «Філософія».
- дисципліни, які здобувач повинен знати після вивчення дисципліни: «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна (магістерська) робота», «Політичний консалтинг», «Публічна політика та державне управління».

Набуті результати навчання та компетентності дозволять здобувачеві розв'язувати конкретні прикладні задачі.

За результатами вивчення дисципліни слід очікувати наступні:

❖ загальні компетентності здобувачів вищої освіти:

- ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК10. Здатність діяти на основі політичної етики, публічної доброчесності та антикорупційних стандартів, ідентифікувати та мінімізувати корупційні ризики.

❖ спеціальні компетентності здобувачів вищої освіти:

- СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

- СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.
- СК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
- СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.
- СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- СК07. Спроможність ефективно виконувати політикоорганізаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.
- СК08. Здатність інтегрувати вміння використовувати прикладні технології політичного консалтингу для розв'язання практичних задач і створення аналітичних продуктів у нових / незнайомих середовищах з урахуванням соціальної та етичної відповідальності виконавця.
- СК10. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати складні політологічні дослідження з використанням широкого кола якісних і кількісних методів та спеціалізованого інструментарію.

❖ програмні результати навчання здобувачів вищої освіти:

- ПР01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей

Донецький національний університет імені Василя Стуса

реалізації влади у різних політичних системах, їх соціальноекономічного, історичного та соціокультурного контексту.

- ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.
- ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
- ПР 10. Розробляти, презентувати, аргументовано захищати та впроваджувати результати наукових розробок і досліджень на принципах академічної доброчесності, соціальної та етичної відповідальності.

Організація та оцінювання навчання визначені «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» <https://surl.li/buymft> та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» <https://surl.li/buymft> та «Методичні рекомендації до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» <https://surl.li/tosaiq>. Форми поточних і підсумкових контролів – написання есе, проведення порівняльного аналізу, кейс-стаді, опитування, дискусії; прикладні завдання – практичні групові або індивідуальні завдання, творчі завдання – підготовка презентацій дослідження, візуалізація даних, створення плакатів тощо. Залік не є обов'язковою формою поточного та підсумкового контролю через можливість здобувачів отримати 100 балів протягом семестру сумарно за всі види завдань. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного контролю.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах:

- 1) аудиторні заняття (лекції, практичні заняття);
- 2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача за допомогою платформи Microsoft Teams;

Донецький національний університет імені Василя Стуса

- 3) індивідуальні роботи;
- 4) творчі проєкти: створення презентацій, групова дискусія, моделювання, написання наукового есе, підготовка аналітичних матеріалів.

Протягом курсу надаються очні та онлайн-консультації через Microsoft Teams, здійснюється комунікація зі здобувачами через корпоративну пошту Microsoft Outlook.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

У якості технічних засобів комунікації використовуються корпоративна пошта Outlook. У окремих випадках можуть використовуватися такі засоби комунікації, як Microsoft Teams (https://teams.microsoft.com/l/team/19%3ANCNDN_T_L71M_cIMSIT3Ccb0jLwr2J3OYgFkppa9xbHc1%40thread.tacv2/conversations?groupId=112e4c65-1807-4723-9159-9aec5d5038b3&tenantId=1d80d581-8e6a-4af6-9222-9610b1bea4e1).

Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу:

Таблиця 1 - Організація навчання та оцінювання навчальної дисципліни (назва дисципліни)

Тиждень /дата/ години	Тема	Форма проведення заняття / СРС	Завдання / питання, винесені для СРС	Кількість годин		Мак кількість балів
				аудитор них	СРС	
ПЕРШИЙ СЕМЕСТР						
1-ий тиждень	Тема 1. <u>Неоінституціоналізм</u>	Лекція	Проведіть порівняльний аналіз двох напрямків неоінституціоналізму: історичного інституціоналізму та неоінституціоналізму раціонального вибору. Розгляньте наступні аспекти: 1. Основні представники кожного напрямку 2. Ключові концепції та ідеї 3. Методологічні підходи 4. Погляди на роль інститутів у політичному процесі 5. Сильні та слабкі сторони кожного підходу Представте результати вашого аналізу у вигляді порівняльної таблиці та короткого текстового пояснення (300-400 слів).	2	5	6
		Практичне	Оберіть конкретний політичний інститут в Україні	2		

Донецький національний університет імені Василя Стуса

		заняття	(наприклад, парламент, виборча система, судова система) та проаналізуйте його з точки зору неінституціоналізму. Розгляньте наступні питання: 1. Як цей інститут впливає на поведінку політичних акторів? 2. Які формальні та неформальні правила регулюють його діяльність? 3. Як цей інститут взаємодіє з іншими політичними інститутами? 4. Чи можна застосувати концепцію «стежки залежності» до розвитку цього інституту? 5. Які реформи цього інституту можна запропонувати з точки зору неінституціоналізму? Обсяг аналізу: 800-1000 слів.			
2-ий тиждень	Тема 2. <u>Феноменологія</u>	Лекція	Оберіть конкретну політичну подію (наприклад, масовий протест, референдум, або значущу політичну промову) та проаналізуйте її з точки зору феноменологічного підходу. Розгляньте наступні аспекти: 1. Як різні учасники події сприймають та інтерпретують її? 2. Яку роль відіграє особистий та колективний досвід у формуванні цих інтерпретацій? 3. Як концепція «життєсвіту» А. Шюца може допомогти зрозуміти мотивації та дії учасників? 4. Як ця подія впливає на "смыслопокладання" учасників та спостерігачів? 5. Які висновки можна зробити щодо ролі суб'єктивного досвіду в політичних процесах на основі цього аналізу?	2	5	6

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			Обсяг аналізу: 800-1000 слів.			
		Практичне заняття	Прочитайте уривок з роботи Карла Шмітта «Поняття політичного» та проаналізуйте його з точки зору феноменологічного підходу. Розгляньте наступні питання: 1. Як Шмітт визначає «політичне»? 2. Яку роль відіграє розрізнення «друг-ворог» у його концепції? 3. Як ця концепція співвідноситься з феноменологічним розумінням суб'єктивного досвіду? 4. Які приклади з сучасної політики можуть ілюструвати ідеї Шмітта? 5. Які критичні зауваження можна висловити щодо цієї концепції з позиції феноменології? Обсяг аналізу: 600-800 слів.	2		
3-ій тиждень	Тема 3. <u>Символічний інтеракціонізм</u>	Лекція	Оберіть публічний виступ відомого політика (наприклад, інавгураційна промова президента або виступ на міжнародному форумі). Проаналізуйте цей виступ з точки зору символічного інтеракціонізму, звертаючи увагу на: 1. Використання символів та їх значення 2. Як політик конструює свою соціальну роль 3. Способи, якими промовець намагається вплинути на інтерпретацію аудиторією ключових понять Напишіть есе обсягом 1000-1500 слів, використовуючи конкретні приклади з промови.	2	5	6
		Практичне заняття	Рольова гра «Політичні переговори» Розділіться на групи по 4-5 осіб. Кожна група отримує сценарій політичних переговорів	2		

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			(наприклад, переговори щодо торгової угоди між двома країнами). Кожен учасник отримує конкретну роль (наприклад, президент, міністр економіки, опозиційний лідер). Проведіть 20-хвилинні "переговори", намагаючись дотримуватися своєї ролі. Після цього напишіть індивідуальний звіт (500-700 слів), аналізуючи: 1. Як ви конструювали свою роль? 2. Які символи та жести ви використовували? 3. Як ви інтерпретували дії інших учасників? 4. Як змінювалося ваше розуміння ситуації в процесі взаємодії?			
4-ий тиждень	Тема 4. <u>Символічний інтеракціонізм</u>	Лекція	Аналіз політичної кампанії в соціальних мережах Оберіть політичну партію або кандидата та проаналізуйте їхню присутність у соціальних мережах (Facebook, Twitter, Instagram) протягом останнього місяця. Напишіть звіт (1200-1500 слів), розглядаючи: 1. Як конструюється «фасад» політика/партії в соціальних мережах? 2. Які символи та образи використовуються для створення певного іміджу? 3. Як відбувається взаємодія з аудиторією та яка роль надається прихильникам? Як змінюється комунікаційна стратегія залежно від реакції аудиторії?	2	5	6
		Практичне заняття	Критичний аналіз символічного інтеракціонізму в політології Напишіть есе (1500-2000 слів), в якому ви критично оцінюєте застосування теорії символічного інтеракціонізму в політології. Розгляньте: 1. Сильні сторони цього підходу в аналізі політичних процесів	2		

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			- Обмеження та недоліки символічного інтеракціонізму в поясненні політичних явищ - Можливості синтезу символічного інтеракціонізму з іншими теоретичними підходами в політології - Конкретні приклади, де символічний інтеракціонізм може бути особливо корисним або обмеженим у політичному аналізі			
5-ий тиждень	Тема 5. <u>Конструктивізм</u>	Лекція	Аналіз концепції «уявних спільнот» Бенедикта Андерсона Напишіть аналітичну роботу обсягом 800-1000 слів про концепцію «уявних спільнот» Бенедикта Андерсона. Поясніть, як ця теорія пов'язана з формуванням національної ідентичності та її вплив на сучасну політику. - Надайте основні положення концепції «уявних спільнот». - Визначте, як ця концепція пов'язана з конструктивізмом (наведіть мінімум 2 зв'язки). - Проаналізуйте роль цієї теорії у формуванні національної ідентичності. - Наведіть 2-3 приклади впливу концепції "уявних спільнот" на сучасну політику.	2	5	6
		Практичне заняття	Порівняйте підходи П'єра Бурд'є (структуралістський конструктивізм) та Нікласа Лумана (системний конструктивізм) до розуміння соціальної та політичної реальності. Визначте ключові відмінності та спільні риси їхніх теорій. Створіть порівняльну таблицю (загальний обсяг 800-1000 слів), де ви порівнюєте підходи П'єра	2		

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			Бурд'є та Нікласа Лумана. У вашій роботі мають бути розкриті: 1. Ключові концепції кожного теоретика (мінімум 3 для кожного). 2. Опишіть мінімум 2 спільні риси в їхніх підходах. 3. Напишіть мінімум 3 відмінності між їхніми теоріями. 4. Поясніть, як ці підходи впливають на розуміння політичної реальності.			
6-ий тиждень	Тема 6. <u>Біхевіоризм</u>	Лекція	Оберіть одну з наступних сфер застосування біхевіоризму: 1. Дослідження виборців 2. Політичне лідерство 3. Аналіз масових комунікацій 4. Системний аналіз політичної системи 5. Теорія раціонального вибору Напишіть кейс-стаді обсягом 1000-1200 слів, де ви: 1. Опишете конкретний приклад застосування біхевіористського підходу у обраній сфері. 2. Поясніте, які методи та концепції біхевіоризму були використані. 3. Проаналізуєте результати та висновки дослідження. 4. Обговорите сильні та слабкі сторони застосування біхевіоризму у цьому випадку. 5. Запропонуєте можливі шляхи вдосконалення дослідження з урахуванням критики біхевіоризму.	2	5	6
		Практичне заняття	Підготуйтеся до групових дебатів на тему «Роль біхевіоризму в сучасній політичній науці». Розділіться на дві групи:	2		

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			Група 1: Захищає важливість та актуальність біхевіористського підходу. Група 2: Аргументує обмеженість біхевіоризму та необхідність нових підходів. Кожна група повинна підготувати: 1. Вступну промову (2-3 хвилини), що окреслює вашу позицію. 2. 5 ключових аргументів на підтримку вашої позиції. 3. Можливі контраргументи на аргументи опонентів. Заключну промову (1-2 хвилини), що підсумовує вашу позицію.			
7-ий тиждень	Тема 7. <u>Постмодерн</u>	Лекція	Презентація: «Мікрофізика влади в повсякденному житті» Оберіть 5-6 прикладів прояву влади в повсякденні (наприклад, шкільна система, медичні установи, соціальні мережі). Для кожного прикладу поясніть, як проявляється влада за Фуко. Проаналізуйте, як ці прояви влади впливають на формування суб'єктивності. Створіть презентацію (10-15 слайдів) з використанням візуальних матеріалів. Підготуйте 15-хвилинну доповідь.	2	5	6
		Практичне заняття	Груповий проект: «Симулякри в сучасній політиці» Оберіть 3-4 приклади політичних симулякрів (наприклад, віртуальні політичні партії, фейкові новини, політичні мему). Для кожного прикладу поясніть, чому це симулякр за Бодрійяром. • Проаналізуйте, як ці симулякри впливають на громадську думку та політичну поведінку. • Створіть презентацію (15-20 слайдів) та підготуйте 20-хвилинну доповідь. • Включіть візуальні матеріали для	2		

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			ілюстрації ваших прикладів.			
8-ий тиждень	Тема 8. <u>Постмодерн</u>	Лекція	Аналітичне есе: «Постмодернізм та ідентичність» Оберіть конкретну політичну ідентичність (наприклад, національна, гендерна, класова). Проаналізуйте, як постмодерністські ідеї вплинули на її формування та трансформацію. Застосуйте концепцію «чужинця» Ю. Крістеві до аналізу обраної ідентичності. Обговоріть наслідки постмодерністського підходу до ідентичності для політичної теорії та практики. Обсяг: 2000-2500 слів.	2	5	6
		Практичне заняття	Дебати: «Метанаративи vs локальні наративи» Розділіться на дві команди по 3-4 особи. Команда А: захищає актуальність метанаративів (наприклад, демократія, права людини). Команда Б: аргументує перевагу локальних наративів. Підготуйте 5-хвилинні вступні промови та 3-хвилинні заключні аргументи. Будьте готові до 20-хвилинної сесії питань та відповідей.	2		
9-ий тиждень	Тема 9. <u>Неомарксизм</u>	Лекція	Дебати: «Репресивна толерантність у демократичних суспільствах» Організація дебатів на тему актуальності концепції «репресивної толерантності» Герберта Маркузе в сучасних демократичних суспільствах. Одна команда має захищати позицію, що ця концепція залишається релевантною і пояснює сучасні політичні процеси. Інша команда має аргументувати, що ця концепція застаріла і не відповідає реаліям сучасної демократії.	2	5	6

Донецький національний університет імені Василя Стуса

		Практичне заняття	Кейс-стаді: «Авторитарна особистість у сучасній політиці» Оберіть сучасного політичного лідера та проаналізуйте його/її поведінку та риторичку, використовуючи концепцію авторитарної особистості Теодора Адорно. Розгляньте, як ці характеристики впливають на політичний процес та суспільну думку за наступним планом: • Коротка біографія та політичний контекст • Жорстка прихильність до конвенційних цінностей • Некритичне підпорядкування авторитету • Агресія проти тих, хто порушує конвенційні норми • Опозиція до суб'єктивного та творчого • Забобонність та стереотипність • Зацікавленість у владі та "жорсткості" • Деструктивність та цинізм • Схильність до проєкції • Прийняття політичних рішень • Формування громадської думки • Відносини з опозицією та ЗМІ • Міжнародні відносини	2		
10-ий тиждень	Тема 10. <u>Дискурс-аналіз</u>	Лекція	Порівняльний аналіз медійних дискурсів Оберіть актуальну політичну подію (наприклад, вибори, міжнародний конфлікт, економічну кризу) та проаналізуйте її висвітлення у трьох різних ЗМІ (наприклад, ліберальне, консервативне та державне видання). Проведіть порівняльний дискурс-аналіз, зосередившись на наступних аспектах: 1) Фреймінг події: • Які аспекти події підкреслюються або замовчуються?	2	5	6

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			• Як формується наратив про подію? 2) Репрезентація акторів: • Як представлені різні учасники події? • Чи є елементи стереотипізації або дискримінації? 3) Лексичний вибір: • Які ключові слова та фрази використовуються? • Чи є різниця у термінології між різними ЗМІ? 4) Візуальний аналіз: • Які зображення супроводжують тексти? • Як візуальні елементи підтримують або суперечать текстовому наративу? 5) Ідеологічний аналіз: • Які ідеологічні позиції відображені у кожному джерелі? • Як ці позиції впливають на представлення події? Підготуйте презентацію (15-20 слайдів) або аналітичну записку (1500-2000 слів), використовуючи теоретичні концепції Ролана Барта, Шанталь Муфф та Ернесто Лаклау.			
11-ий тиждень	Тема 11. <u>Системний аналіз</u>	Лекція	Дослідити концепцію аутопоезису Нікласа Лумана в контексті конкретної політичної системи. Завдання: 1. Пояснити теорію самореферентних систем Лумана та концепцію аутопоезису. 2. Обрати політичну систему (наприклад, уряд конкретної країни, політичну партію або міжнародну організацію) для аналізу. 3. Визначити та пояснити, як ця система створює та підтримує власні елементи та межі.	2	5	6

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			4. Проаналізувати, як система спілкується внутрішньо та зі своїм середовищем. 5. Обговорити наслідки аутопоезису для розуміння стабільності та змін у цій політичній системі. Очікуваний результат: Дослідницька робота обсягом 4000 слів з оглядом літератури, розділом методології, аналізом та висновком.			
12-ий тиждень	Тема 12. <u>Синергетика</u>	Лекція	Розробіть концептуальну модель політичного процесу (наприклад, виборчої кампанії або процес прийняття законів) з точки зору синергетики. Ваша модель повинна включати: 1. Основні елементи системи та їх взаємозв'язки 2. Потенційні джерела флуктуацій 3. Можливі біфуркаційні точки 4. Механізми самоорганізації Представте вашу модель у вигляді схеми з детальним описом (1500-2000 слів). Обґрунтуйте, як ця модель може бути використана для аналізу реальних політичних процесів.	2	5	6
13-ий тиждень	Тема 13. <u>Неореалізм</u>	Лекція	Аналіз концепції «дилеми безпеки» в контексті неореалізму Проаналізуйте концепцію «дилеми безпеки» в рамках неореалістичної теорії міжнародних відносин. 1. Дайте визначення «дилеми безпеки» та поясніть її значення в неореалізмі. 2. Опишіть, як структура міжнародної системи впливає на виникнення «дилеми безпеки». 3. Проаналізуйте, як держави намагаються вирішити цю дилему в анархічній системі. 4. Наведіть два конкретні історичні приклади	2	10	5

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			«дилеми безпеки» та проаналізуйте їх з точки зору неореалізму. 5. Обговоріть можливі шляхи пом'якшення «дилеми безпеки» в сучасному світі. Обсяг: 2000-2500 слів. Використайте щонайменше 8 академічних джерел.			
14-ий тиждень	Тема 14. <u>Семіотика</u>	Лекція	Оберіть політичний ритуал (наприклад, інавгурація, відкриття парламентської сесії, державне свято) і проаналізуйте його як семіотичну систему. Розгляньте: 1. Символи та їх значення 2. Просторову організацію як знакову систему 3. Одяг учасників як знак 4. Послідовність дій та їх семіотичне значення 5. Історичний контекст ритуалу Створіть відеопрезентацію (10-15 хвилин), пояснюючи семіотичну структуру цього ритуалу.	2	5	5
15-ий тиждень	Тема 15. <u>Фемінізм</u>	Лекція	Проаналізуйте одну з класичних політичних теорій (наприклад, лібералізм, консерватизм, соціалізм) з точки зору феміністичної критики. 1. Оберіть одну класичну політичну теорію. 2. Дослідіть основні принципи цієї теорії. 3. Застосуйте феміністичну критику до цієї теорії, зосереджуючись на таких аспектах: - Репрезентація жінок - Концепції влади та ієрархії - Публічна vs. приватна сфера - Гендерні ролі та стереотипи 4. Запропонуйте можливі шляхи інтеграції	2	5	5

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			феміністичних ідей у цю теорію. Підготуйте есе на 2500-3000 слів.			
16-ий тиждень	Тема 16. <u>Футурологія</u>	Лекція	Проаналізуйте концепцію «кінця історії» Френсіса Фукуями у світлі сучасних глобальних викликів, таких як зростання популізму, кліматичні зміни та пандемія COVID-19. 1. Коротко опишіть основні тези теорії Фукуями про «кінець історії». 2. Виберіть три сучасні глобальні виклики та проаналізуйте, як вони підтверджують або спростовують ідеї Фукуями. 3. Розгляньте, як ці виклики впливають на розвиток ліберальної демократії у різних регіонах світу. 4. Запропонуйте можливі сценарії розвитку світової політичної системи на наступні 20 років, враховуючи ці виклики та теорію Фукуями. 5. Зробіть висновок про актуальність концепції «кінця історії» у сучасному світі. Обсяг: 2500-3000 слів Формат: Есе з чітко структурованими аргументами та посиланнями на актуальні джерела.	2	5	6
17-ий тиждень	Тема 17. Залік.	Лекція	Презентація та захист моделі впливу конкретної технологічної інновації (наприклад, штучного інтелекту, блокчейну або квантових обчислень) на політичні системи майбутнього. Інструкція для створення: 1. Виберіть одну технологічну інновацію та опишіть її ключові характеристики та потенціал. 2. Проаналізуйте можливі сфери	2	13	7

Донецький національний університет імені Василя Стуса

			застосування цієї технології в політичній системі (наприклад, виборчий процес, прийняття рішень, державне управління). 3. Розробіть модель, яка демонструє потенційні зміни в політичній системі під впливом цієї технології. Модель повинна включати: • Зміни в структурі політичних інститутів • Трансформацію політичної участі громадян • Вплив на процеси прийняття рішень • Потенційні ризики та переваги 4. Проаналізуйте, як ця технологія може вплинути на баланс влади між різними політичними акторами. 5. Розгляньте етичні аспекти впровадження цієї технології в політичну сферу. 6. Запропонуйте рекомендації щодо регулювання та управління впровадженням цієї технології для забезпечення демократичного розвитку. Обсяг: 4000-4500 слів Формат: Дослідницький проект з візуальною моделлю та сценаріями розвитку.			
				52	98	150 аудиторних годин
Всього	100 балів					

Донецький національний університет імені Василя Стуса

	<i>Залік</i>	<i>За розкладом екзаменаційної сесії</i>	<i>40 балів</i>
--	--------------	--	-----------------

Самостійна робота здобувача під керівництвом викладача, практикуми за темами та контрольні заходи відбуваються за допомогою Microsoft Teams (посилання).

За умов невчасного або неналежного виконання запропонованого виду робіт здобувач може виконати завдання наново, якщо цього дозволяє вид роботи, але не пізніше, ніж за 2 тижні до залікового тижня або початку сесії

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Методи оцінювання результатів навчання залежать від форм навчання.

Основними формами поточного контролю є:

- письмова робота (есе або звіт);
- презентація;
- групова дискусія;
- проектна робота

Основними формами підсумкового контролю є:

- залік.

Здобувач вищої освіти самостійно обирає форму підсумкового контролю. Складання заліку не є обов'язковою формою підсумкового контролю. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни, навчальним планом якої передбачено залік, виставляється як сума балів за поточний та підсумковий контроль.

Критерії оцінювання

1. Письмова робота (есе або звіт)

Критерій оцінювання:

- 1-2 бали: Відсутня чітка структура; немає вступу, основної частини і висновку. Тематика не розкрита; есе не відповідає завданню. Відсутні аргументи або джерела; есе засноване на особистих думках. Відсутність зрозумілого стилю; численні граматичні помилки. Відсутність оригінальності; есе є переказом чужих думок.
- 3 бали: Структура невиразна; елементи присутні, але неорганізовані. Часткове розкриття теми; основні ідеї відсутні або нерелевантні. Обмежена кількість аргументів; джерела не завжди релевантні. Непослідовний стиль; помилки заважають сприйняттю. Обмежена оригінальність; ідеї недостатньо розвинені.
- 4 бали: Основні елементи структури є, але потребують вдосконалення. Тематика розкрита, але не в повному обсязі; деякі ідеї недостатньо обґрунтовані. Наявні аргументи, але недостатньо підкріплені джерелами. Зрозумілий стиль, але є деякі помилки; читається без труднощів. Деякі оригінальні думки; критичний аналіз присутній, але поверхневий.
- 5 балів: Чітка структура; вступ, основна частина та висновок логічно пов'язані. Глибоке розкриття теми; більшість ідей обґрунтовані та релевантні. Добре сформульовані аргументи; джерела в основному

релевантні. Чіткий і логічний стиль; мінімальна кількість помилок. Висока оригінальність; критичний аналіз розвинений.

- 6 балів: Відмінна структура; есе легко читається і слідує чіткій логіці. Вичерпне і глибоке розкриття теми; оригінальні ідеї та аналіз. Сильна аргументація; різноманітні та авторитетні джерела. Високоякісний стиль письма; без помилок, есе читається легко і приємно. Виняткова оригінальність; глибокий критичний аналіз та нові підходи.

2. Презентація

- 1-2 бали: дизайн відсутній або не відповідає темі, використання непридатних кольорів та шрифтів. Візуальні елементи відволікають від змісту. Не вміння користуватися презентаційними програмами, помилки в оформленні. Відсутність логічної структури, хаотичне розміщення матеріалу. Відсутність посилань на джерела, плагіат. Презентація не готова вчасно, відсутність структури під час виступу.

- 3 бали: дизайн простий, але не оригінальний. Використання обмеженої кількості візуальних елементів. Обмежене використання можливостей програми, прості шаблони. Слабка структура, важко виділити основні ідеї. Недостатня кількість джерел, неточні посилання. Презентація готова, але є багато помилок і недоліків.

- 4 бали: дизайн відповідає темі, але є деякі недоліки в оформленні. Візуальні елементи підтримують зміст, але не є досить ефективними. Достатнє володіння програмою, але є деякі недоліки в оформленні. Достатня структура, але є деякі недоліки в організації матеріалу. Використані різноманітні джерела, але є помилки в оформленні посилань. Презентація готова, але є деякі недоліки в організації матеріалу.

- 5 балів: дизайн привабливий, оригінальний та відповідає загальному стилю. Візуальні елементи доречні та ефективно підсилюють зміст. Впевнене використання всіх функцій програми, оригінальне оформлення. Чітка структура, матеріал організований логічно та послідовно. Використані актуальні джерела, але відсутній критичний аналіз. Презентація готова вчасно, добре структурована, але є незначні помилки.

- 6 балів: високоякісний дизайн, який вражає оригінальністю та креативністю. Візуальні елементи ідеально доповнюють зміст і роблять презентацію незабутньою. Відмінне володіння програмою, використання складних ефектів та інструментів для створення унікальної презентації. Бездоганна структура, матеріал організований логічно та послідовно, з використанням ефективних прийомів структурування. Використані різноманітні авторитетні джерела, правильне оформлення посилань, критичний аналіз джерел. Презентація готова вчасно, ідеально

Донецький національний університет імені Василя Стуса

структурована, доповідач впевнено почувається і чітко відповідає на запитання.

3. Групова дискусія

- 1-2 бали: відсутність посилань на джерела, використання неперевіреної інформації. Мова незрозуміла, багато термінів без пояснення, складні речення. Відсутність контакту з аудиторією. Відсутність чіткої структури, хаотичне викладення матеріалу. Нетерпимість до інших думок, перебивання співрозмовників, нав'язування власної точки зору. Відсутність критичного мислення, прийняття інформації на віру.
- 3 бали: недостатня кількість джерел, неточні посилання. Мова складна, місцями важко зрозуміти основну думку. Непевна постава, тихий голос, часті паузи. Слабка структура, важко виділити основні ідеї. Небажання слухати інші думки, висловлювання зневажливих коментарів. Поверхневий аналіз інформації, відсутність власних висновків.
- 4 бали: використані різноманітні джерела, але є помилки в оформленні посилань. Мова зрозуміла, але є деякі неточності в формулюваннях. Досить впевнено, але відчувається нервозність. Достатня структура, але є деякі недоліки в організації матеріалу. Формальна повага до інших думок, але відсутнє бажання зрозуміти іншу точку зору. Досить глибокий аналіз, але є деякі неточності в інтерпретації даних.
- 5 балів: використані актуальні джерела, але відсутній критичний аналіз. Мова чітка і зрозуміла, але відсутня емоційність. Впевнена постава, чіткий голос, але відсутній емоційний заряд. Чітка структура, матеріал організований логічно та послідовно. Готовність вислухати інші думки, але з працею сприймає критику. Глибокий аналіз, виявлені основні тенденції та закономірності.
- 6 балів: використані різноманітні авторитетні джерела, правильне оформлення посилань, критичний аналіз джерел. Мова ясна, лаконічна, з використанням яскравих прикладів і метафор. Високий рівень впевненості, голос звучить переконливо. Бездоганна структура, матеріал організований логічно та послідовно, з використанням ефективних прийомів структурування. Активне слухання, готовність змінити свою думку під впливом аргументів інших, конструктивна критика. Високий рівень аналітичних здібностей, оригінальні висновки, здатність до самокритики.

4. Проектна робота

- 1-2 бали: Відсутність посилань на джерела, використання неперевіреної інформації. Відсутній порівняльний аналіз, дані подаються ізольовано. Відсутність польового дослідження, використання лише

Донецький національний університет імені Василя Стуса

вторинних даних. Проект виконаний із значним запізненням. Відсутність єдиного стилю оформлення, багато помилок.

- **3 бали:** Недостатня кількість джерел, неточні посилання. Поверхневий порівняльний аналіз, відсутність висновків. Поверхнєве польове дослідження, мала кількість отриманих даних. Проект виконаний із запізненням. Оформлення не відповідає вимогам, відволікає увагу від змісту.
- **4 бали:** Використані різноманітні джерела, але є помилки в оформленні посилань. Досить глибокий аналіз, але є деякі неточності в порівнянні. Достатнє польове дослідження, але з деякими методологічними помилками. Проект виконаний вчасно, але були затримки на окремих етапах. Достатнє оформлення, але є деякі недоліки в дизайні.
- **5 балів:** Використані актуальні джерела, але відсутній критичний аналіз. Глибокий аналіз, виявлені основні відмінності та схожості. Глибоке польове дослідження, використання різноманітних методів збору даних. Проект виконаний вчасно, але були деякі труднощі з дотриманням графіка. Акуратне оформлення, але відсутній оригінальний підхід.
- **6-7 балів:** Використані різноманітні авторитетні джерела, правильне оформлення посилань, критичний аналіз джерел. Високий рівень аналітичних здібностей, оригінальні висновки на основі порівняння. Високоякісне польове дослідження, репрезентативна вибірка, достовірні результати. Проект виконаний вчасно і навіть раніше терміну, ефективно планування часу. Відмінне оформлення, проект має привабливий вигляд і відповідає академічним стандартам.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в університеті за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів на першому занятті. Загальна оцінка визначається як сума балів за всі виконані завдання.

Загальне оцінювання результатів навчальних досягнень наведено у таблиці.

Таблиця 2 - Схема оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D	Задовільно	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

60-66	Е		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано

Зарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної освіти, у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса (<http://surl.li/bislu>), передбачено можливість перезарахування результатів неформальної освіти, максимальний обсяг перерахувань в межах ОК не більше 70% від кількості годин/кредитів за відповідним ОК, отримані результати можуть бути зараховані під час оцінювання знань здобувачів у рамках окремих модулів, тем, поточних контролів у межах ОК відповідно до компетентностей, запланованих результатів навчання та критеріїв оцінювання, зазначених у силабусі.

Зарахування результатів неформального навчання, як складової частини поточного або підсумкового контролю за дисципліною, можливе за умов подання здобувачем підтверджуючих документів до кінцевої дати поточного або підсумкового контролю.

Алгоритми виконання форм контролю

Необхідна інформація міститься на платформі <https://teams.microsoft.com> за покликанням:

https://teams.microsoft.com/l/team/19%3ANCDN_T_L71M_cIMSIT3Ccb0jLwr2J3OYgFkppa9xbHc1%40thread.tacv2/conversations?groupId=112e4c65-1807-4723-9159-9aec5d5038b3&tenantId=1d80d581-8e6a-4af6-9222-9610b1bea4e1

Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі списування у ході практичних занять, контрольних роботах, на заліку. Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання. Здобувачі мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів, та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із визначеними процедурами. Здобувачі мають право оскаржити результати заходів, які передбачені програмою курсу але обов'язково аргументовано, пояснивши, з яким критерієм не погоджуються.

Дотримання норм академічної доброчесності у ЗВО. Оцінка за виконане завдання не зараховується у випадку порушення здобувачем норм академічної доброчесності. Під час поточних та підсумкових контрольних заходів заборонено списувати та використовувати допоміжні інформаційні ресурси, окрім дозволених. Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Необхідно бути взаємно толерантними, поважати думку іншого.

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- використання нетрадиційних підходів до розв'язання математичних задач, застосовуючи і уже відомі рішення і внесення коригуючих моментів;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методи досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Повне виконання завдання по темі означає виконання усіх завдань, що містяться у календарно-тематичному плані, з аргументацією висловлюваних тез та/або з відповідними посиланнями. Відсутність аргументації зменшує загальну оцінку на 25%. Виконання не усіх завдань з теми зменшує оцінку за тему пропорційно до їх кількості з округленням на користь здобувача. Виконання завдання з порушенням дедлайну без поважних причин зменшує оцінку за тему на 20 %.

Політика щодо пропусків занять

Протягом семестру здобувач може пропустити два заняття і не відпрацьовувати їх, всі інші підлягають відпрацюванню. Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком, можуть відвідувати пари за вільним графіком, але повністю виконувати обсяг завдань з курсу.

Список рекомендованих джерел та інформаційних ресурсів

Основна література

1. Байме, К. (2008). Політичні теорії сучасності. К.: Стилос. 396 с.

2. Мацишина І.В. (2025) Сучасна зарубіжна політологія : навчальний посібник. 2025. 127 с.
3. Laclau, E., & Mouffe, C. (2014). Hegemony and socialist strategy: Towards a radical democratic politics (2nd ed.). Verso.
4. Lasswell, H. D. (1936). Politics: Who gets what, when, how. McGraw-Hill.
5. Van Dijk, T. A. (2008). Discourse and power. Palgrave Macmillan.

Допоміжна література

1. Андерсон Б. (2001). Уявлені спільноти. Міркування про походження й поширення націоналізму. К.: Критика. 271 с.
2. Арендт Х. (2002). Між минулим і майбутнім. К. : Дух і літера. 321с.
3. Бодріяр, Ж. (2003). Симулякри і симуляція. К.: Основи. 232 с.
4. Габермас, Ю. (2000). Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство (А. Онишко, Пер.). Літопис.
https://chtyvo.org.ua/authors/Habermas_Jurgen/Strukturni_peretvorennia_u_sferi_vidkrytosti/
5. Йоргенсен, М. В., & Філіпс, Л. Дж. (2008). Дискурс-аналіз. Теорія і метод (А. Дондюк, Пер.). Гуманітарний Центр.
6. Кебуладзе, В. (2011). Феноменологія досвіду. Дух і Літера.
7. Луман Н. (2010). Реальність мас-медіа. К.: ЦВП. 158 с.
8. Рікер П. (1995). Навколо політики. К. : Дух і літера. 335 с.
9. Норт Д. (2000). Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки / Д. Норт. К. : Основи,. 198 с.
- 10.Фуко, М. (2003). Археологія знання. К.: Основи. 326 с.
- 11.Щюц А., & Лукман Т. (2004). Структури життєвіту. Український Центр духовної культури. 560 с.
- 12.Agamben, G. (1998). Homo sacer: Sovereign power and bare life (D. Heller-Roazen, Trans.). Stanford University Press.
- 13.Blumer, H. (1969). Symbolic Interactionism: Perspective and Method. Berkeley: University of California Press.
- 14.Lyotard, J.-F. (1984). The postmodern condition: A report on knowledge (G. Bennington & B. Massumi, Trans.). University of Minnesota Press.
- 15.Luhmann, N. (1996). Die Realität der Massenmedien. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- 16.Marcuse, H. (1964). One-dimensional man: Studies in the ideology of advanced industrial society. Beacon Press.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Київський міжнародний інститут соціології. – <http://www.kiis.com.ua/>
2. Мережа аналітичних центрів України. – <http://www.intellect.org.ua>.
3. Міжнародний центр перспективних досліджень. –
: <http://www.icps.com.ua/publications.html>.
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського –
<http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові
України. – <https://niss.gov.ua/>
6. Представництво ООН в Києві. – <http://www.un.org.ua/>.
7. Представництво Світового банку в Україні. –
<http://www.worldbank.org.ua>
8. Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені
М.П.Драгоманова. - <http://lib.npu.edu.ua/>
9. Фонд “Європа ХХІ” – <http://www.europexxi.kiev.ua>.
10. Центр “Освіта”. – <http://www.osvita.org>.
11. Stanford Encyclopedia of Philosophy –
<https://plato.stanford.edu/entries/phenomenology/>

Викладач:

Ірина МАЦИШИНА

Погоджено:

Завідувач кафедри / декан

Олена ЧАЛЬЦЕВА

Гарант освітньої програми

Ірина МАЦИШИНА

Рекомендовано рішенням кафедри політології та державного управління,
протокол № 16 від «16» червня 2025 р.